

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

2007-11-30

Dagens Industri 07-11-30

Låt statlig fond stödja företagens miljöteknik

Staten behöver ingripa för att bota bristen på riskkapital inom miljöteknik. Ett neutralt sätt vore en statlig fond. Företagen investerar lika mycket som fonden och får en option att köpa ut staten efter fem år. Fonden sköts av professionella riskkapitalister och ger staten full insyn och god avkastning, skriver Pontus Braunerhjelm, huvudsekreterare i Globaliseringsrådet.

Den globala energiförbrukningen och dess konsekvenser för klimat och världens ekologiska balans ser allt dystrare ut. Även om inte fullständig konsensus råder så är det stora flertalet forskare övertygande om att utvecklingen beror på människan och att det är endast genom ett ändrat beteende som utvecklingen kan vändas. Utfallet i framtiden är i hög grad beroende av de politiska vägval som görs idag. En rad rapporter hävdar att kostnaderna visserligen kommer att vara betydande men inte oöverstigliga, kanske runt 1 procent av global BNP.

Vägen tillbaka till en mer långsiktigt hållbar trend måste sannolikt baseras på en rad olika insatser. Den fria resurs som miljön är i stora delar av världen måste prissättas utifrån de kostnader som olika aktiviteter medför. Hur vi än ställer oss till fossila bränslen kommer de

under lång tid framöver vara den dominerande energikällan. Utsläpp från fabriker, kraftverk och transporter måste därför prissättas på ett sätt som avspeglar de faktiska kostnaderna, miljöeffekterna inkluderande.

Ett sätt är utsläppsrätter som kan handlas. Problemet är att i något skede styrs dessa priser av ett administrativt förfarande – tilldelning eller faktiska priser. Auktioner kan vara ett sätt att komma runt detta men är förenat med andra problem som att vissa aktörer kan styra marknaden.

Beskattning av miljöpåverkande verksamhet är ett annat medel. Det kan vara träffsäkrare men kräver en global samordning för att inte det ska uppstå "tax heavens" där miljöfarlig verksamhet tillåts som har globala effekter.

En ytterligare åtgärd är effektiva reningsmetoder och miljötekniska satsningar. När det t ex gäller att separera och lagra koldioxid finns redan tekniken, det är i första hand en kostnadsfråga. Mot bakgrund av de stora investeringar som redan gjorts i fabriker, energiproduktion och transportsystem, ter sig kompletterande miljötekniska satsningar som ett av de viktigare alternativen.

Sverige lyfts ofta fram som exempel på ett land där miljöteknikbranschen ligger långt framme. Samtidigt hävdas att tillgången på riskkapital och kompletterande kompetens ofta saknas vilket hämmat branschens utveckling.

Möjligen föreligger någon form av marknadsmisslyckande vilket skulle kunna motivera ett statligt ingripande. Ett (potentiellt) statsfinansiellt neutralt sådant kan utformas på följande sätt:

- Staten satsar säg 500 miljoner kronor i en fond som har till uppgift att investera små och onoterade miljöteknikföretag under förutsättning att privata aktörer går in med lika stor summa.
- För att skapa incitament för privata aktörer att delta får dessa redan vid bildandet av fonden en option att köpa ut statens andel för t ex nominellt värde (plus någon räntefaktor) när fonden ska upplösas (t ex fem år senare).

Fonden drivs av professionella riskkapitalister (gärna utländska) samtidigt som statens representanter finns med i ledningsgrupp och styrelse. Fördelen är att staten får med sig privata aktörer med ett betydande incitament att se till att fonden sköts professionellt och ger god avkastning. Staten får full insyn och inflytande över beslutsprocessen. När fonden upplöses har staten goda möjligheter att få tillbaka sina satsade pengar samtidigt som ett marknadsmisslyckande avhjälpes. Är marknadsmisslyckandet mer generellt bör snarare en ”Globaliseringsfond” kunna skapas där satsningarna inriktas på nystartade och små företag som generellt bedöms ha en global potential.

Pontus Braunerhjelm, Huvudsekreterare i Globaliseringsrådet och professor KTH.